

Latweeschu Nwises.

Nr. 28. Zettortdeenâ 12. Subli 1851.

Skattees un Klausees labbi!

femme.

mehnes.

faule.

Nu tik kautini! Lühfsect Deemu, ka winsch nahkloschâ pirmdeenâ gaischu laiku un spohschu fauliti mums nowehl, tad dabbuset Deewa brihnumus pee debbestim skaidri redseht. 16tâ Subli deenâ pehz pufsdeenâs 18 minutes preeksch tschetreem sabkfees faules maitaschana un ap pulksten peezeem paliks tik tumfch, kâ tobrihd, kad tee to Kungu Jesu pee krusa stabba bij fittufchi. Mihlas faules spohschums pawissam nosuddihs un warr buht zittas swaigsnes deenas laika buhs redsamâs! Srr wairak kâ simts gaddus, kâ tahda leela faules aptumfchoschana pee mums ne irr redseta. Preeksch kahdeem 120 gaddem Kalenderu semme tapat effoht bijis. Tad wiffi putni effoht taifjufchees eet gulleht un sirgi un lohpiini galwu palahruschi, ne sinnajufchi ko darriht. Kahdu labbu brihdi buhs tumfch, tad pamasinam atkal paliks gaischaks un affurakt pehz diwi stundahm, 18 minutes preeksch feschem faulite tikpat spohscha un skaidra buhs, kâ bijufe. Kâ tas warr notift? Mahnu tizzigee warr buht atkal teiks: Wels jeb puhkis un raggana woi kahds pestelis jeb tumfibas behrens, kas to gaischumu eenihd, mihlo fauliti buhs apburis! — Ne! tee irr neeki un mahni, ko kristigs zilwels ne warr tizzeht. Es jums falku, to ne kas zits, kâ mehnes darra. Bet nu schee atkal teiks: Tâ gan buhs! So tehwi tehwi tizzejufchi tâ: Mehnes effoht tahs faules wihrs, un winnu behrni tee swaigsi. Bet kad beskaunigais mehnes par laulibas pahrlahpeju palizzis un gabjis tehrseht un gulleht

pee tahs rihta-swaigsnes, tad winna seewa, ta faule, nikna palikkuse, dewusees tam pallat ar sohbinu un mehnesi pahrzirtuse us tschetrabm dallahm, ka nu grehkulim par kaunu un wisseem laulibas pahrlahpejeem par mahzibu wehl taggad us tschetrabm dall. jarahdahs. Warr buht ka nu mehnes sawu laiku buhs nopassejis un nu pee faules par to atreebfees, to tik breefmigi maitadams. So winsch jelle ifgaddus tâ tai faulei ar maitaschanu uskriht wirfu, kâ juhs kalenderâ to ifgaddus warrat lassih. Bet scho gadd winsch nu itt warreni tai gan buhs uskrittis. Lai Deews nu glahbj! — Ne bihstees ne ko — ilgi ne buhs! 2 stundinas — tad faulei atkal wirsrohka paliks, un winnas mihlais gaischums wiffu pasauli atkal fildihis un eepreezinahs! — Tâ mahnu tizzigee un tahdi, kas pee tehwi-tehwi leetahm stipri ween turraks, warr buht par scho faules maitaschanu runnahs! Bet kalendera apgahdatajis jums falka: tee irr neeki un blehnas un paganu tizziba! Mehnes to fauli gan aptumfcho un ne zits! Bet tas tadeht ween noteek, ka ne ta faule tai semmei aplahrt tekk, kâ behrni un nemahziti laudis gan stipri tizz, bet ka tas mehnes tai semmei, un ta semme lihds ar to mehnesi tai faulei aplahrt tekk, bet ta faule paleek meerâ — itt kâ ta afs pee ratteem gan ne greechaks, bet tas rittens tai tekk aplahrt. Par weenu gaddu jeb 365 deenahm ta semme lihds ar to mehnesi sawu zellu faulei aplahrt irr nobeiguse; un atkal mehnesis pa 29 deenahm tai semmei wissaplahrt nostreen. Kad fchem nu tâ eijohht gaddahs, ka pa labbu rohku stahw faule, pa kreisu rohku semme, un mehnesis tekkohht winnu starpâ ee-eet, tâ kâ nu faule, mehnes un semme weenâ rinde kâ pehz schnohres likti stahw (statt. to bildi) tad mehnes tam faules

gaischumam irr preekschâ stahjees, un meh's wirfs semmes to fauli wairs ne warram redseht un paleek tumfch til ilgi, kamehr mehnefs no tahs rindes jeb starpas atkal aiswilzees probjam. Vehz Deewa augstas gudribas tai semmei un mehnesim schis zeksch tâ irr noliktâ no pasaules eefahuma, un semme un mehnefs farwu zeku tai faulei aplahrt til riktigi ne weenu minuti agraki neds wehlaki farwâ noliktâ weetâ noert, ka tee dabbas prattigee kungi itt flaidri warr isrehknaht, kurrâ weetâ un kâ ikkatrâ stundâ faule, semme un mehnefs stahw, un kadfaules jeb mehnefs aptumfchofchana buhschoht, un tee to ir dauds dauds gaddus, ir wairaf ne kâ simts gaddus papreeksch warr finnaht. Ka tee naw melli, to juhs no farwa kalendera warrat redseht; jo kalenderâ arween wiffu gaddu papreeksch wiffas schihs leetas un finnas par fauli, mehnesi un semmi jaw irr fluddinatas. Tapehz ne effi tahds pahrgudris, kas wiffadus neekus un tehru tehru mahnus un stahstus gan tizz, bet mahzitu gudru wihru mahzibas par dabbas leetahm ne gribb un ne gribb tizzeht. 16tâ Zuhli deenâ apflattees itt labbi scho Deewa brihnumu, ko schee gudree wihri tewim nu pasluddina, un ja tewim irr itt labs pulkstens, tad flattees ir us to, un tu redsefi, ka us minuti tâ pee debbesim notiks, un ka tas ar sinnu irr teiktâ.

Schinni gaddâ lauzineeki us muhsu pussi un ir Zelgawneeki dikti nopuhfchahs par to flapju un aukstu laifu, kas no pawaffaras libds schim laifam bijis. Leetus laiks pee mums ne buht ne gribb beigtees, un tillai rettu kahdâ deenâ mihta faulite spihd. Sahlite gan labbi auguse, ir rudfischî effoht labbi un pa weetahm ir waffaraja — bet ar kartupukeem flikti eet! Behdas irr ar plawahm! Zitti gan jaw plahwuschî — bet ne warr un ne warr roh-kâs dabbuht! Wiffas uppes, leelas un masas irr pillas, kâ pawaffarâ, un uppineekeem wiffas plawas un purwi tâ appluhduschas, ka ne buht tur ne warr ee-eet. Par feenu taggad jaw wairaf ka 3 rubelus maksajoht! Urrî wiffi dahrsi nihkstoht. Deews sinn, kâ warr buht

zittâs weetâs Kursemmê. Luhgim Deewu, lai apschelohjahs un dohd labbu plaujamu laifu.

S—3.

No Uebelumuischas 6tâ Zuhni.

Wiffa waldischana nahk no Deewa. Waldischana irr Deewa fullaine, labba darritajeem par labbu un tauneem par fohdu. Deewa wahrds peesauz: „Palkaufeet saweem wal dinee-keem, neween teem lehnprattigeeem, bet arri teem bahrgееem!“ — Un kad nu schelligs Deews augstimahzitus, taifnus un lehnprattigus wal dineekus peeschkirr, kas farwus laudis kâ ihsti tehwi farwus behrnus audsina, pamahza un ar gudru padohmu par winnu labbumu nomohdâ stahw, un ja tahds mihligs wal dineeks no saweem laudim, ko kâ behrnus mihlejis atstahjahs un aiseet probjam dsihwoht zittâ mallâ, tad winnam paleek wezzâ dsihwes weetâ labs krahjums peeminnas-sihmju un winna gohdu un labbu farwu daudsina turp-mak behrni un behrnu behrni.

Sirds neffahs saweem tautas brahkeem pasluddinaht, ka schinnis beidsamâs 8 gaddâs pars mums — ka meh's scho gadd us Turgeem us nohmas buhschanu pahrzelti effam — tahds gudrs, lehnigs un laipnigs kungs wal dijis. Wallar schis muhsu augsti gohdinajams kungs un muhsu mihktohts lauschu tehws no munis atschlibrees, aiseedams us Illukstes meestu. Meh's winnam palkat sauzam schkirdamees: „Zeenigs pilskungs von Stempel! No Zuhfu mihligas sirds un laipnigas buhschanas, ko mums rahdijuschî, meh's daudsreif runnafim un saweem behrneem par to stahstifim. Zuhfu gudri padohmi, Zuhfu mihligas pamahzifchanas muhs nabbagus semmes tautinus dauds saprattigalus darrijuschî. Zuh's muhs wezzus waddijuschî us derrigu kristigu dsihwofchanu un spehzigî peepalihdsejuschî par to gahdaht, lai muhsu behrni ne usaug kâ jauni lohpiini, bet lai teem weetina irr, kur tee warr mahzitees un palikt par derrigeem strahdneekeem farwâ gohdinajamâ semmes lohpeju kahrtâ un

par deewabihjigeem zilwekeem. Paldees par
Zuhfu mihlestibu us mums, par Zuhfu gudru
waldischawu par mums! Luhdsam pasemmigi,
peeminneet muhs turpma ar mihlestibu. Zuhfu
gohdinajams wahrds paliks weenumehr pee
mums labba peeminna! Deews lai Zums
dohd laimi un preeku peedfihwoht pee Zuhfu
behrneem un behrnu behrneem.

Krohna Abbelumuischas fainneeke wahrda:
Pagasta wezzakajs Sah n Kubben.

No Kreewu-semmes.

Arkangel irr leela pilsfehtha Kreewu-semme
us seemeta puffi, ne tahli no leddus-juhras,
kur stipra andelefchana ar zittahm semmehm,
un dauds baggati kohpmanni dsihwo. Schai
pilsfehthai jau preeksch 4 gaddeem ta nelaim
usbrucka, ka tur leels ugguns-grehks zehlehs,
zaur ko dauds nammi pohsta gahja, un winnas
eedfihwotajeem leela fahde bij zeefchama. Za-
pat tai nu ir schinni gadda, 29ta Mei mehne-
fcha deena notizzis, kur no rihta leels ugguns
isplattijahs, ko pee stipri puhsdama wehja ne
warreja til drihs uswinneht, un kura 133 kohlu
un 5 muhra nammi, 1 Kreewu un 1 Wahzu
Luttera basniza lihds ar kohlu, 1 laseris,
2 apteekes, 1 grabmatu-driffketaja-nams, 1 zuk-
kuru-pabrikke, 1 behrnu apgabdashanas-nams
un daschi zitti Krohna-nammi nodeggufchi. —
Lai Deews un Keisers palihds teem nabbageem
lautineem winnu leelas behdas! W.

* * *

Wehl no Kreewu-semmes raksta, ka Mogilew
gubernia isgahjufcha seema effoht traks wilks
tahdus 13 zilwekus aprehjis; Kad tas nu wehl
weenam semneekam gribbejis uskrist, tad tas
to trakku swehru effoht faheris un zeeti turre-
jis laudis fauldams, kamehr tee atskrehjufchi
un to nosittufchi. Za tas drohsch wihrs faru
un daschu zittu tuwaku dsihwibu no turpma-
kas nelaimes glahbis, un to bailibu, kas dauds
zefkineekus baidija, nowehrsis. Kad tas muhsu
schehligam Keiseram tappis sinnams dar-

rihts, irraid Tas tam drohscham wihrum
fudraba gohda-sihmi dahwinajis ar to wirks-
rakstu: „Par drohschprachtibu“ lai tas to
kamehr dsihws par peeminu pee kruhtim nessa.
M. B.

Updohmaschana pehrkona laika.

1.

Kad pehrkons ruh, ne bailoices,
Kas launu darr' tas istrukses.
Kas Deewam kalpo gohbigi,
Tas sim, Deews walda mihligi!

2.

Lai grausch un ruh, firds meerinahs,
Kaut gan ta wehtra niknojahs;
To darra Deews, muhs mihledams,
Dauds labba zaur to darridams.

3.

Bet rahmi tatschu jaturrah,
No tahdahn meetahm jafargahs,
Kur sibbins allasch zeeni fist,
Ka appaksch kohkeem ne warr lihst.

4.

Ir dselshu leetas janoleek,
Zo tahm drihs sibbins klastu teek.
Kas lauka irr, tam ne buhs freet,
Bet kluffu buht, jeb lehni eet.

5.

Za fargees patz apdohmigi,
Deews tewi glabbahs schehligi;
Lai grehziuekus baid ta dabb',
„Kas Deewu mih' wifs nah par labb'“

6.

Tas Kungs leek rihbeki pehrkonam,
Winsch ischautees leek sibbinam
No beeseem tumfcheem mahkonem,
Ar leet' un kruffas graudineem.

7.

Pehz wehtras un pehz pehrkona
Rahms gais muhs atkal preezina:
Raug kalni, leijas falkaki,
Dahr', druwah, meschi kohschaki.

8.

Ze redsi Deewa spehzihu,
Un arri winna mihlibu,
Tapehz no grehkeem atstahjees,
Par skaidru firdi ruhpeices!

9.
Kad pehrkonä ruh3, ne bailojeed,
Bet Deewa prahtam pamehlees.
Luhds minnu, dshwo gohdigi,
Kad mirsi, mirsi swehtigi.

M. W.

Deewa wahrdi.

Meld. Redf lä sawihf.

1.

Lawi wahrdi — Kungä man gahrbi,
Teer rahd' debbesä-zellu.
Zaur to dohd man tamu garru,
Ur teem fabribas uswarru,
Peh3 teem labbus darbus darru.

2.

Lawi wahrdi — Kungä man gahrbi,
Peeminnä tohs turru.
Sirdä irr peh3 teem isfalkusi,
Dwehseelite isflahpufi;
Bet zaur teem tohp atspirgufi.

3.

Lawi wahrdi — Kungä man gahrbi
Buhä kamehr scheid mihtu:
Dshwodams tohs peeminneschu,
Mirshoht prahtä paturreschu,
Lihds pee tewin es no-eeschu.

M. W.

Teefas fluddinaschanas.

Us pamehlefschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis 20. 20. 20.,
tohp no Ostbach-Freiberges pagasta teefas wiffi tee, kam
pee tahs masas atstahdas mantas tahs tai 18tä Dezem-
ber 1850 Ostbach muischä nomirruschas atraitnes Alune
Peterjohn kahda mantojama teefa buhtu, jeb ja kas
dohmatu ko mantohd, usaizinati un saukti, gabda un
deenas starpä, no tahs deenas rehknajohd, kad schi
fluddinaschana trescho reis walfis Alwifis buhs stahwe-
just, lä tai beidsamä peeteifschanas-terminä, moi
paschi moi zaur weetneekem, fur tahdi wehleti, un fur
waijadsigs ar assistentem un pehrminderem schai teefas
weetä atnahkt un tik labb sawu mantojamu teefu lä
waijadsigs peemeldeht, lä arri tahs peerahdischanas-
sibmes par tam usrahdiht, jo zittadi tohs, kas sawas
prassifchanas ne buhs usdewufchi, no tahs atstahdas

mantas isflehgä un wehlfak wairs ne klausihä. Ostbach-
Freiberges pagasta teefa, tai 24tä Mei 1851. 2
(Nr. 59.) ††† Jnte Teefneek, pagasta wezz.
H. Plettichun, teefas ffrihw.

No Krohna Talsinas pagasta teefas tohp wiffi par-
radu deweji ta nomirruscha Krohna Sezses muischas
Stuhru fainneeka Brenz Brennaus usaizinati, wif-
wehlfak lihds 15tu August 1851 pee schihä pagasta tee-
fas ar gelbigahm peerahdischanahm peeteiftees; tapat
arri tee, kas wianam ko parradä buhtu, sewi usdoh-
tees, jo peh3 schi termina neweenu parradu prassitaju
wairs ne klausihä, un katris parradneeks, kas ne buhs
sewi usdewees un no teefas tiks atrasts, zeetihä to
peh3 likkumeem spreesu strahpi. Woggu muischä, tai
8tä Juhni 1851. 2

(Nr. 476.) ††† Jndrik Flachä, peefehdetajs.
E. Neuland, teefas ffrihw.

No Krohna Talsinas pagasta teefas tohp wiffi par-
radu deweji ta Krohna Brunnawas muischas Natfchu
fainneeka Pehter Brunnewitz, par kurra mantu par-
radu beht konkurse spreesa, usaizinati, wifswehlfak
lihds 15tu August 1851 pee schihä pagasta teefas ar
gelbigahm peerahdischanahm peeteiftees; tapat arri tee,
kas wianam ko parradä buhtu, sewi usdohtees, jo
peh3 schi termina neweenu parradu-prassitaju wairs
ne klausihä, un katris parradneeks, kas ne buhs sewi
usdewees un no teefas tiks atrasts, zeetihä to peh3 lik-
kumeem spreesu strahpi. Woggu muischä, tai 7tä
Juhni 1851. 1

(Nr. 467.) ††† Pehter Lieberg, pagasta wezz.
E. Neuland, teefas ffrihweris.

Kad ta pee Zelgawas peerakfita, bandf gabbus Lin-
des muischas aprinki dshwodama atraitne Kattribne
Krepiz mirruse, tad tohp wianas mantas nehmati us-
aizinati, lai wifswehlfak lihds 20tu August f. g. pee
Lindes pagasta teefas peeteizahs un to atstahdu mantas
masumu prettim uenum. Lindes pagasta teefa, tai
20tä Juhni 1851. 2

(Nr. 99.) ††† J. Weikert, peefehdetajs.
Gränthal, pag. teefas ffrihw.

To ustrupi pahr to mantu ta lihdschinniga Frank-
Seffawas mohderneeka Johann Weidemann, kas us
to 16to Juhli f. g. bij nolikta, wehl ne turrehä. Frank-
Seffawas pagasta teefa, tai 5tä Juhli 1851.

Teefas wezzakajs Schirmer.
Teefas ffrihweris Berkowäki.

W i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas-gubernias augstas waldifchanas ruffes: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.